

Με τὰ βουνὰ ἐμάλλονε καὶ με τοὺς κάμπους κλαίει
 Ἐσὶς βουνὰ τῆς Ἑγρίπας καὶ σὺς βουνὰ τῆς Νίκωνας
 Καὶ σὺς βουνὰ τῆς Λιάκουρας ὅπου ἴστε λυπημένα,
 Καὶ σὺς κορίτσια τοῦ δαδίου ὅλα νὰ λαιρωθῇτε.
 Ἀνδρουτσὸς ἀποκλείστηκε στὸ μέγα Μοναστήρι,
 Δώδεκα ἡμέρας πολέμῳ δώδεκα ἡμερονύκτια.
 Φέρνουν τόπια ἀπ' τὴν Ἑγρίπο κανόνια ἀπ' τὴν Ἀθήνα,
 Νὰ βρῶν νὰ χαλάσουνε το μέγα Μοναστήρι.
 Καὶ Ἀνδρουτσὸς ἔτρωγ' ἔπινε καὶ στρίφτει τὸ μουστάκι.
 Μουστάκι μου καραμπογιὰ καὶ φρύδια μου γραμμένα.
 Καὶ τὸν Τσακούση του ἔκραζε, κρυφὰ τὸν κουδεντιάζει.
 Τσακούση μοῖρας τὸ ψωμί καὶ φτιάσε τὸ φαί μας
 Γιουρούσι θεὸ νὰ κάμωμε διὰ νὰ βροῦμε ὄζω,
 Καὶ βρίσκει φίδι ὀνυχὰ καὶ χάλασε τὸ κάστρο.
 Καὶ ἐπάτησαν καὶ ἐχούλιασαν, βάνουν μπροστὰ τοὺς Τούρκους.
 Πιάνουν Πασάδες ζωντανούς, Μπεῖδες σκοτωμένους.
 Καὶ Ἀνδρουτσὸς ἐχουχούτησε μετὰ τὸ σπαθὶ στὸ χέρι
 Ἐδῶ εἶν' Ἀνδρουτσὸς ἔακουστός, Ἀνδρουτσὸς ἔακουσμένος
 Μένει μετὰ ξέρετε ὁ βασιλεὺς μετὰ ξέρετε ὁ κόσμος ὅλος
 Με ξέρον καὶ τὰ Τρίκερα ποῦ τὰ ἔχω ἐγὼ καίμένα.

XI.

Λεβέντης ἐρροβόλας ἀπὸ ψηλὴ ὀαχούλα
 Εἶχε τὸ φέσι τοῦ σιραδά καὶ τὸν τσουμπὲ στριμμένο
 Καὶ ὁ χάρος τὸν ἀγνάντευε ἀπὸ ψηλὴ βαχούλα.
 Πῆγε καὶ τὸν καρτέρησε σ' ἓνα στενὸ σοκάκι.
 Καλὴ σου ἡμέρα, χάρε μου. Καλῶς τον τὸν λεβέντη.
 Λεβέντη ποῦθεν ἔρχεσαι; λεβέντη ποῦ πηγαίνεις;
 Ἀπὸ τὰ πράτα μου ἔρχομαι, στὸ σπῆτι μου πηγαίνω.
 Πάγω νὰ πάρω τὸ ψωμί καὶ ὀπίσω νὰ γυρίσω
 Καὶ ἔχω τὰ πράτα μ' μοναχὰ καὶ τὸ τυρὶ στὸ ζύγι,
 Καὶ τὰ σκυλιά μου μοναχὰ νὰ πᾶω νὰ τὰ ταῖσω.
 Λεβέντη, μ' ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ πάρω τὴν ψυχὴ σου.
 Ἄρσε με, χάρε μ', ἄρσε με ἀπόμνη τρεῖς μερούλας.
 Νὰ πᾶω νὰ πέσω σπῆτι μου νὰ πᾶω στοὺς ἐδικούς μου,
 Νὰ τοὺς ἀφῆρω τὴν ὑγεία, νὰ τοὺς φιλήσω χέρι.
 Δὲν ἔμπορῶ, λεβέντη μου, γιατί' μαι προσταμμένος
 Ἐμένα μ' ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ πάρω τὴν ψυχὴ σου.
 Ἄρσε με χάρε μ' ἄρσε με, γιατί' μαι παρανέος.
 Κ' εἶμαι λεβέντης ἔακουστός, λεβέντης ἔακουσμένος,
 Κ' ἡ μάνα μου ἐγέρασε καὶ ἄλλο παιδί δὲν κάνει.
 Τί νὰ σοῦ εἰπῶ; λεβέντη μου; ῥετσάδες δὲν περνᾶνε
 Τί εἶναι προσταγή ἀπ' τὸ Θεὸ νὰ πάρω τὴν ψυχὴ σου.

XII.

Ὁ Σύρος ἀπὸ τὴ Σερὰ καὶ ὁ Νάκος ἀπ' τὴ Βέρροια
 Κονάκια ἔχουν στήν Τσαπουρνιά, κονάκια στὰ Κανάκια,
 Κονάκια ἔχουν στήν Καρασιὰ σ' ἐνοῦ παππᾶ τὸ σπῆτι.
 Παππᾶ ψωμί, παππᾶ κρασί, παππᾶ ταί τ' ἀλόγου
 Παππᾶ φέρε τὴν κόρη σου τῇ θύλῃ ὁ καπετάνος.
 Ἐγὼ ψωμί, ἐγὼ κρασί, ἐγὼ ταί τ' ἀλόγου
 Ἡ κόρη μου δὲν εἶναι ἔδω τὴν ἔστειλε στ' ἀμπέλι.
 Τὸν λόγον δὲν ἀπόσωσε τὸν λόγο δὲν ἀπόπε
 Τὸ γιὰ καὶ ἡ κόρη π' ὀργεταί τὰ μῆλα φορτωμένη
 Φέρνει τὰ μῆλα στήν πυδιά, τὰ κύτρα στὸ μαζούλι.
 Σκύφτει τοῦ πέρνει τὴν πυδιά καὶ τοῦ φιλεῖ τὸ χέρι.
 Ἐλα κόρη μ' στὸ γόνα μου νὰ μοῦ κερῆς νὰ πίνω,
 Ὅσο νὰ σκάση ὁ Αὔγαρινός νὰ πᾶῃ ἡ πουλιά γεύμα.
 Ἐγὼ μαι κόρη τοῦ παπᾶ, ἐγὼ μ' παπαδοπούλα,
 Ποτέ μου δὲν ἐγέρασα κανέναν καπετάνιο.
 Εἶναι ντροπὴ σ' ἐμένα ντροπὴ καὶ στοὺς δικούς μου
 Ντροπὴ καὶ στὸν πατέρα μου ὅπου ν' ἔνα; ἀφέντης.
 Σὲ πέρνω μετὰ τὸ χέρι μου σὲ πέρνω μετὰ τὸ σπαθὶ μου.
 Ἐγὼ πασὰ δὲν σκιάζομαι Βεζύρι δὲν φοβοῦμαι,
 Πασὰ ἔχω τὸ τουφέκι μου, Βεζύρι τὸ σπαθὶ μου.
 Ἐγὼ μαι ὁ Σύρος ἔακουστός, ὁ Σύρος ἔακουσμένος
 Μίρε καὶ νύχτα πολέμῳ, ταῖς ἡμέραις ταῖς τρεῖς κατέρει,
 Ἐγὼ καπετανέους ἔακουστούς καὶ ἀσκήρι διαλεμμένους,
 Τὸν Τζέγι τὸν περίφανο καὶ τὸν καπετὰν Τάσο.

Ὅταν ἰδοῦν τὴν βούλα μου ἰδοῦνε τὴν γραφὴ μου
 Τὴν μέρα νύχτα κάνουνε νὰ ῥθεῖν νὰ ἀνταμωθοῦμε,
 Καὶ πῆγαν καὶ ἀποκλείσθηκαν στήν Νιάουσ' ἀπὸ πᾶνω
 Τρεῖς μέραις κάνουν πόλεμο, τρεῖς μέραις καὶ τρεῖς νύχταις.

XIII.

Τίνος Μανούλα θλίβεται; Τίνος μανούλα κλαίει;
 Τοῦ Κίτσου ἡ μάνα θλίβεται, τοῦ Κίτσου ἡ μάνα κλαίει.
 Μετὰ τὸ ποτάμι ἐμάλλονε καὶ τὸ λιθοβολάει.
 Ποτάμι μου λιγότευσε, ποτάμι κάμε πόρο,
 Γὰ νὰ περάσω ἀπόπαρα νὰ πᾶω κατὰ τὸ Βάλτο
 Νὰ κᾶω ἰσὰ μετὰ τοὺς Ἀρκουμανέους (1).
 Μοῦ πᾶνε πῶς λαβώθηκα καὶ στὸ γιατρὸ τὸν πᾶνε
 Γὰ νὰ ρωτήσω καὶ νὰ ἰδῶ νὰ μάθω γιὰ τὸν Κίτσο.
 Μοῦ πᾶνε πῶς τὸν λαβώσαν καὶ στὸ γιατρὸ τὸν πᾶνε.
 Γιατροί μου ποῦ γιατρεύετε κορμένους καὶ σφαγμένους
 Τὸν Κίτσο νὰ γιατρεύετε ἀπὸ ναι λαβωμένους
 Χίλια φλωριά τὰ γιατρικά καὶ τρεῖς χιλιάδες γρόσια.
 Ὁ Κίτσος δὲν γιατρεύεται γιατί' ναι λαβωμένος
 Γιατί τὴν ἔχει στήν καρδιά, τὴν ἔχει καὶ στὸ χέρι.
 Σκουζεῖ ἡ μανούλα τὴν αὐγὴ καὶ ἡ ἀδελφὴ τὸ βράδι,
 Καὶ εἰς τὸ γέμμα τοῦ ἡλιῦ σκαύζουν ὅλας ἀντάμα.
 Κίτσο μου γιὰ δὲν φαίνεται τοῦτο τὸ καλοκαίρι
 Νὰ πᾶς εἰς τὸ ξερόμερο νὰ πᾶς κατὰ τὸ Βάλτο,
 Νὰ κινδυνεύσης τὰ χωριά καὶ αὐτὸ τὸν Κύρ.
 Ἐνα πόλεμον ἔκαμε στήν Κολιανὴ στήν ῥάχη
 Τὸν ἀδελφὸ τοῦ σκότωσαν καὶ πέντε παλληκάρια
 Καὶ κάνει τὸν κατήφορο ἰσὰ Ἀγραφα πηγαίνει
 Πικρὸ καρτέρει τοῦ ἔκαμεν πικρὸ φαρμακισμένο.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

-o-

Η ΧΕΛΙΔΩΝ. (Σινικὲς ἀπόλογος.) Τὸ ξαρ μ' ἔφερε δύο χελιδόνας, αἰτίνες ἔκτισαν τὴν φωλεάν των ἄνω τῆς πύλης μου. Πῶς ἐπέτλωντο ἐνθεν κακεῖσε διὰ νὰ εὕρωσι λάσπην! Πόσους κτύπους ἔδωκαν μετὰ τὰ μικρὰ ῥάμνη των διὰ νὰ στερεώσωσι τὴν φωλεάν των! Ἐφρόντισαν νὰ συγκολλήσωσι καλῶς τοὺς τοίχους τῆς μικρᾶς κατοικίας των, νὰ κλείσωσιν ἐπιμελῶς ὅλας τὰς ὀπὰς, καὶ νὰ τὴν περιβάλωσι μετὰ λεπτὰ πτερὰ. Ἡ θύλεια ἀπέθεσεν εἰς αὐτὴν τέσσαρα ὠὰ, καὶ καθήσασα συνεσταλμένη ἐντὸς τῆς φωλεᾶς ἐπῳάζεν. Ἐγενε δὲ μήτηρ, καὶ, πᾶσαν πρωτὴν καὶ πᾶσαν ἐσπέραν, ἔφεραν εἰς τοὺς νεοσσούς τῆς τροφῆς δὲν εἶχε πλέον οὔτε ἀνάπαυσιν, οὔτε ἡσυχίαν. Καὶ τὴν μὲν αὐγὴν, αἱ ἀδιάκοποι φωναὶ τῶν μικρῶν τῆς τὴν ἐξυπνίζουσιν ἐνωρίς· τὸ δ' ἐσπέρας δὲν τὴν ἀφίνουσι νὰ ἡσυχάσῃ εἰμὴ πολλὰ ἐξώρας. Οἱ σκνηπες ἔχουσι τὰ πτερὰ ἐλαφρὰ, οἱ μύρμηκες ἀνακαλύπτωνται δυσκόλως, καὶ ὁμοῦ οἱ νεοσσοὶ ζητοῦσιν ἀκαταπαύστως! Αὐτὴ νηστεύει διὰ νὰ θρέψῃ τὰ μικρὰ τῆς, τὰ ὅποια ἡλικιοῦνται καὶ γίνονται ἀπαιτητικώτερα. Ἡ ταλαίπωρος μήτηρ, ἐξασθενήσασα, ἐπιστρέφει μόλις πτερυγίζουσα, καὶ μόλις δύ-

(1) Εἶχαν μίαν τρύπα καὶ ἦτον κλέφταις.

ναι ν' ανοίξη τὸ ῥάμφος της· μετὰ ταῦτα ἀπέ-
χεται καὶ αὐθις εἰς θήραν, ἐπειδὴ ὁ ἔρως δίδει δυ-
νάμεις. Τοιαύτη δὲ ἡ φιλοστοργία της ὥστε ἀνη-
συχῇ, θλίβεται, φοβουμένη μὴ συμβῇ σπάνις τρο-
φίμων εἰς τὴν μικρὰν φωλεάν της. Ἐν τοσούτῳ ὅλοι
ἐχορτάσθησαν, ὅλοι κοιμῶνται, καὶ δὲν ἐξυπνοῦσιν
εἰμὴ ὅταν ἀναχωρῇ ἡ μήτηρ· τότε ὅλοι κραυγάζου-
σιν ὡς ἂν ἐπείνων. Ἐν τοσούτῳ ὅλοι παχύνονται·
καὶ ἐνδυναμῶνται, τὰ πτερὰ φύονται διὰ τῶν ὑπο-
ζάνθων πτίλων, αἱ πτέρυγές των σκεπάζονται με-
πτερὰ, τὸ ῥάμφος των τραχύνεται, καὶ ἐθέρυσαν
μάλιστα καὶ τινὰς σκνήπας ταλαῆσαντας νὰ πλησιά-
σωσιν εἰς τὴν φωλεάν.

Ἰδοὺ αὐτοὶ πέτονται πρὸς τὴν γείτονα στέγην,
καὶ ἀπὸ τῆς στέγης εἰς τὸ δένδρον, καὶ ἀπὸ τοῦ δέν-
δρου φεύγουσι καὶ γίνονται ἀφαντοί. Ἡ μήτηρ ἐπα-
νέρχεται εἰς τὴν ἐρημον φωλεάν. Ἀφίνει φωνὰς θρη-
νώδεις, καὶ κράζει· πέταται ἀπὸ τῆς φωλεᾶς εἰς τὸ
δένδρον, ἀπὸ τοῦ δένδρου εἰς τὴν φωλεάν, περφέ-
ρεται ἐνθὺν κἀκείσε· τὴν ἡμέραν μένει ἄσιτος, τὴν
νύκτα στενάζει. Ἀ! ταλαίπωρε χελιδὼν! λησιμονεῖς,
λοιπὸν ὅτι καὶ σὺ ποτὲ ἐγκατέλειψας τὴν μητέρα
σου; Καὶ αὐτὴ τότε ἀφῆκε κραυγὰς γοεράς, ὅτ' ἐ-
φυγον τὰ μικρά της.

(Ἐκ τοῦ Σινικοῦ. Συγγραφεὺς ὁ σοφὸς
Σουμα - Κουάγκ).

ΠΑΡΑΒΑΣΙΣ τῆς πρὸς τὸν σύζυγον πίστεως.
Ὁ Τουρνεφόρτιος, ὃς τις, ὡς γνωστὸν, περιηγήθη τὴν
Ἑλλάδα τὸ 1700 ἔτος, ἐξιστορεῖ πῶς ἐτιμωρεῖτο
ἐν Σκύρῳ, ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ πῶς ἀλλαχόσε
μεταξὺ τῶν Τούρκων, ἡ παράβασις τῆς πρὸς τὸν ἄν-
δρα πίστεως τῆς συζύγου.

«Ὅσάκις, λέγει, ὑπανδρὸς τις γυνὴ φωραθῇ ἀπι-
στοῦσα πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς, καθίζουσιν αὐτὴν,
εἴτε εὐμορφος εἶναι εἴτε ἄσχημος, ἐπὶ ὄνου, καὶ πε-
ριφέρουσι καθ' ὅλην τὴν πόλιν ἢ τὸ χωρίον. Οἱ δὲ
ἀπαντῶντες αὐτὴν ῥίπτουσι κατὰ τοῦ προσώπου της
λάσπην, κόπρον καὶ ὡά.»

Ἰδοὺ δὲ πῶς ἐτιμῶρουν τὴν ἀπιστίαν αὐτὴν καὶ οἱ
Ὀθωμανοί·

«Ἡ πρὸς τὸν σύζυγον ἀπιστία τιμωρεῖται αὐ-
στηρότατα ἐν Τουρκίᾳ· κατὰ τὴν περίστασιν ταύ-
την οἱ ἄνδρες εἶναι κύριοι τῶν γυναικῶν αὐτῶν· καὶ
ἐὰν ἔχωσι τὴν καρδίαν ἀπάνθρωπον, βάλλουσιν αὐ-
τὰς ἐντὸς σάκκων περιεχόντων λίθους καὶ τὰς κατα-
ποντίζουσιν· αἱ πλείσται ὁμῶς εἶναι τοσοῦτον ἐμ-
πειροὶ περὶ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐρωτικῶν αὐτῶν ἐ-
πιχειρήσεων ὥστε σπανιώτατα συλλαμβάνονται.
Ἐὰν δὲ ὁ σύζυγος χάριση τὴν ζωὴν πρὸς αὐτὴν, γί-
νεται πολλάκις εὐτυχιστέρα, ὅτι βιάζεται νὰ νυμ-
φευθῇ τὸν ἐνοχον, ὅστις ἄλλως καταδικάζεται εἰς
θάνατον, ἢ, ἐὰν εἶναι χριστιανὸς, ὑποχρεοῦται νὰ γί-
νη Τούρκος. Πολλάκις δὲ καὶ παρὰ τοῖς Ὀθωμανοῖς
ὁ κλεψίγαμος καθίζεται ἐπὶ ὄνου καὶ περιφέρεται εἰς
τὰς ὁδοὺς, τὴν κεφαλὴν ἔχων ἐστραμμένην πρὸς τὴν
οὐρὰν, τὴν ὁποίαν κρατεῖ ὡς ἄλλον χαλινόν, καὶ
φορῶν στέφανον καὶ λαιμοδέτην ἐξ ἐντέρων. Τὴν

θηριακὴν ταύτην παράταξιν ἐπιστέφει ἀριθμὸς τις
μαστιγώσεων ἐπὶ τε τῶν ποδῶν καὶ τῆς ῥάχews.
Οἱ ἄγριοι κάτοικοι τῆς Καναδικῆς δὲν δεικνύονται
τοσοῦτον αὐστηροί· διότι, εἰ καὶ καταδικάζουσι τὴν
ἀπιστίαν πρὸς τὸν σύζυγον, ὁμολογοῦσιν ὁμῶς ὅτι ἡ
ἀσθένεια τῆς ἀνθρωπίνης σαρκὸς εἶναι φυσικὴ καὶ
πρὸς τὰ δύο φύλα...

«Τὸ Κοράνιον τοσοῦτον ἀποτροπιάζεται τὸ ἀ-
μάρτημα τοῦτο, ὥστε ἐντέλλεται, ὅτι ἂν τις ἐγκα-
λέσας τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐπὶ ἀπιστίᾳ δὲν ἀποδείξῃ
τὸ ἔγκλημα, πρέπει νὰ καταδικασθῇ εἰς μαστίγωσιν.
Ἐπειδὴ δὲ αἱ δικαστικαὶ ἀποδείξεις εἰς τὴν Τουρ-
κίαν εἶναι δυσκολώταται, ὁ σύζυγος ἀναγκάζεται νὰ
ὁμώσῃ τετράκις ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ ὅτι λέγει τὴν
ἀλήθειαν. Τὴν δὲ πέμπτην φορὰν ἐπικαλεῖται καθ'
ἐκτουτὸς τὰς ἀράς τοῦ τε θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων
ἐὰν ψεύδεται. Ἡ γυνὴ ὁμῶς δὲν τρέμει· διότι αἱ ὁρ-
καὶ αὐτῆς πιστεύονται ἐτι μᾶλλον, καὶ μάλιστα ὅταν,
ὁμνύουσα τὸ πέμπτον, παρακαλῇ τὸν Θεὸν νὰ τὴν κε-
ραυνοβολήσῃ ἐὰν ἐψεύσθῃ. Εἰς τοιαύτην περίστασιν
ποία γυνὴ εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν;»

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ.

Ἐν τῷ 91ῳ φυλλαδίῳ τῆς Ν. Πανδώρας κατὰ λάθος ἐρρέ-
θη ὅτι ὁ δημοτικὸς ναὸς τῶν Ἀθηνῶν εἶναι ἐπώνυμος τῆς
Μεταμορφώσεως (οὕτω γρ. ἀντὶ ἀναμορφώσεως) τοῦ Σωτή-
ρος. Ἰπὸ τὴν ἐπίκλησιν ταύτην ἐπρόκειτο ν' ἀνεγερθῇ ἐν
Ἀθήναις ναὸς Πανελλήμιος εἰς μνήμην τῆς ἐθνικῆς ἀπελευ-
θερώσεως. Ἡ δὲ ἤδη οἰκοδομουμένη ἐκκλησία τῶν Ἀθηνῶν,
ἥς ἐδημοσιεύσαμεν τὸ σχέδιον, ἀνεγείρεται εἰς μνήμην τοῦ
Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Προσέτι δὲ καὶ ἄλλην ἐσφαλ-
μένην πληροφορίαν νομίζομεν καθήκον δικαιοσύνης νὰ διορ-
θώσωμεν, ἀποδίδοντες τὸν ἀνήκοντα ἔπαινον εἰς τὸν δεῖ. Ὁ
Κ. Ἀναστ. Ἀδαμακοῦ ποιεῖ τὴν ἐκκλησίαν ταύτην κατὰ σχέδιον
μεταποιηθῆν μετὰ ταῦτα ἐντελῶς. Τὸ δὲ δύσκολον πρόβλημα
τοῦ νὰ μεταβάλῃ τὸ σχέδιον, διατηρῶν ὁμῶς τὰ θεμέλια ὡς
ἔχον, ἀντιῆλθε εἰς τὸν Κ. Ζίζον· ὥστε ἡ ἐκκλησία, ὡς ἔχει
σήμερον, διάγραμμα καὶ οἰκοδομή, εἶναι ἔργον τοῦ ὅλη.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ὁ πίναξ τῆς ἐν Νεοκαστρῷ ναυμαχίας, ἥς
τινος ἡ περιγραφή ἐδημοσιεύθη διὰ τοῦ φυλλα-
δίου ΗΘ', λιθογραφηθεὶς ἐπιμελῶς ὑπὸ τοῦ ἐμ-
πειροτάτου τῶν ἐν Ἑλλάδι λιθογράφων Κ. Ν.
Στερογιάννη, καὶ ἐκτυπωθὲν ἐπὶ μεγάλου καὶ
λαμπροῦ χάρτου, πωλεῖται, ὡς προανηγγείλα-
μεν, ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Πανδώρας πρὸς δραχ-
μίαν. Οἱ θέλοντες ν' ἀποκτήσωσιν ἀντίτυπον
τοῦ Πίνακος τούτου, ἄς στείλωσι τὸ ἀντίτιμον
διὰ νὰ λάβωσιν αὐτό.